

چالش سنت و دموکراسی در ایران

درس اول: سنت در پویه تاریخ

مسئله شریعت‌مداری

انجمن پیشبرد دموکراسی و انتخابات آزاد (دانا)

Verein zur Förderung der Demokratie und freien Wahlen e.V.



استبداد شرقی چیست؟

سلطان جبار حاکم بلامنازع ملل مشرق زمین است.
او فرمانروای یگانه است و اراده‌اش بر هر کاری جاری و ساری است.

مخصوصیات سلطان شرقی

- گاه‌ها خاندان‌های بزرگ بخشی از قدرت سیاسی را دارند اما تحت امر و مطیع او بوده و قدرت مستقلی ندارند.
- اغلب این قدرت‌های محلی در فرصت‌ها تا به تنهایی یا با کمک دیگری سرکشی کنند و تاج و تخت را از آن خود نمایند.
- هر کدام از این قدرت‌های محلی در سرزمین خود حاکم مستبد کوچکتری هستند. آنها با شاه پیمان هم‌بستگی و تحت‌الحمایگی دارند و به او باج و خراج می‌دهند.
- مردم این نوع حکومت را می‌پذیرند و از شاه خواستار امنیت و عدالتند.

فلسفہی سیاسی حکومت
جبارانہ

- مشروعیت چنین نظامی از آسمان است.
- پیروزی او بر حریف خواست خداوند و نشانه‌ی تایید اوست.
- شکست از حریف و برچیده شدن بساطش نیز نشانه‌ی روی‌گردانی خدا از اوست.
- زور و غلبه منشأ آسمانی دارد و مشروعیت حکومت را ایجاد می‌کند.

تئوری‌های مهم در توضیح علت
ایجاد استبداد شرقی

• زندگانی شبانی و گله‌داری

• نظام آبیاری

• شیوه‌ی تولید آسیایی

• اثر قوانین وراثت بر کلان‌مالکی

• جامعه‌ی کلنگی و کوتاه مدت

• نظریه‌ی ابن‌خلدون

مقایسه مالکیت مطلق شرقی
ونظام فئودالی غربی

- زمین اساس برتر ثروت در نظام تولید شرقی نبود.
- اشرافیت زمین‌دار و طبقات دیگر در شرق شکل نگرفت.
- آب به زمین ارزش می‌داد و مالکیت و مدیریت آب مهم‌تر از مالکیت زمین بود.
- زمین برای شبانان و گله‌داران در مکه چراگاه چارپایان بود.
- مالکیت زمین در انحصار شاه – فدای مستبد – بود و او به صورت امتیاز آن‌را به هر کس که می‌خواست می‌داد.

- در غرب در یک دوره‌ی طولانی یعنی از قرن پنجم میلادی تا انقلاب صنعتی زمین عامل اصلی تولید ثروت از طریق کشاورزی بود.
- با توجه به میزان بارندگی کافی در غرب اهمیت آب در کشاورزی در درجه‌ی دوم بود.
- به این دلیل مالکیت بر زمین از ابتدا بسیار قانون‌مند و استوار بوده.
- این واقعیت‌ها یک طبقه‌ی اشرافی موروثی ایجاد کرد که خود یک نیروی کار و نیروی مسلح مستقل و با پشتوانه‌ی مالی ایجاد نمود.

- این نظام فئودالی قدرت سیاسی را غیر متمرکز کرد.
- شاه در غرب قوی‌ترین فئودال بود که منافع این طبقه را مفضا می‌کرد.

از توجه و شرکتتان در این درس متشکره
به امید دیدار در جلسه بعد
